

Kmet: Od kod pa časniki izvedó, kakšno bode vreme?

Učitelj: Slovenski časopisi še ne prinašajo taciñ vremenskih poročil, nemški pa užé večinoma.

Kmet: Zakaj pa slovenski ne?

Učitelj: Uredništvom slovenskih časopisov se ne zdijo taka napovedanja menda dosta vredna in pa zanesljiva. Tudi stanejo na mesec 5 goldinarjev.

Kmet: Pet goldinarjev je vender vredno, ako se skozi ves mesec izvé vsak dan, kakšno da bode vreme.

Učitelj: Ni zadosta, da bi človek, recimo v Ljubljani ali v Mariboru, edino le 5 gl. na Dunaj poslal, pa da bi ma za ta denar vsak dan posebej naznanjali, kakšno vreme bode v Ljubljani ali pa v Mariboru. Telegrafično poročilo o vremenu, ki ga z Dunaja pošljejo, se glasi enako za več dežel skupaj; k nam pošljejo z Dunaja enako se glaseče poročilo za tri dežele: Kranjsko, Štajersko in Koroško. Da pa v vsakem kraji teh dežel ob tistem času ni enakega vremena, to je lahko umljivo. Treba je torej, da človek, ki se je naučil telegrafnih vremenskih napovedi, še posebej premišljuje o vremenu svojega kraja, svoje okolice, da se ozira v svojem kraji marljivo na nebo in oblake, na vetrove, na borometer, termometer in še na drugo orodje. Naši uredniki pa pri obilem poslu, ki ga imajo, tega ne utegnejo. Drugih sposobnih ljudi pa tudi ni lahko dobiti, niti v Ljubljani ne, da bi se bavili z vremenoslovjem ali meterologijo.

Kmet: Kje si pa na Dunaji morejo naročiti telegrafne vremenske napovedi?

Učitelj: Ondi je poseben c. kr. zavod, ki se bavi edino le z znanstvom o vremenu in v novejšem času tudi s tem, da napoveduje nekoliko bodoče vreme. Tukaj so nastavljeni možje, ki se pečajo s to znanostjo.

Kmet: Na kaj se li nekaj opirajo pri svojem prorokovanji o bodočem vremenu?

Učitelj: Vedite, da Dunajski vremenski učenjaki kaj marljivo premišljujejo in opazujejo vreme in vse, kar je ž njim v zvezi. Potem pa dobé vsak dan dopoludne po telegrafu od mnogih krajev Avstrije in vse Evrope poročila, kako je v drugih krajih z vremenom. Ondi izvedó od velikih mest pri morji in na suhem, od mest, ki so na raznih koncih Evrope, kakšno stanje ima barometer sem ter tje po svetu. To vse zapišejo na posebno karto, na zemljevide, s katerih je razvidno, kod je visoko, kod nizko barometrovo stanje, torej kod je lepo, kod grdo vreme. Iz tega lahko sklepajo, kakšno vreme bode morda po Avstriji in njenih deželah, ko so po izkušnji in študiji do tega prišli, da vedó kako se pomikajo pri priliki zračni pritiski, vetrovi i. t. d. (Dalje prih.)

Iz šole za šolo.

Hišna lástovica.

Poznam ptico, ki si nareja gnezdo pod hlevno, skednjeno ali hišno streho ali nad kakim oknom. Kako se imenuje ta ptica?

(Pokaže se nagáčena lástovica.) Kako se imenuje ta žival? Kažite in imenujte dele lástovičine! Kateré živali imajo te dele? (Ptice.) Kaj je tedaj lástovica? Zakaj prištevamo lástovica k pticam?

(Pokažejo se še enkrat pglavitni ptičji deli.)

Poglejmo še, kakšna je lástovica! Kakšni peruti ima? (dolgi.) Kakšni ste peruti na koncu? (špičasti.) Povej vse: kakšni peruti ima lástovica? Kakšen kljun ima lástovica? (špičast.) Koliko koncev ima lástovičen rep? Kakšno podobo ima? (škarjasto).

Lástovica nareja prav umetno gnezdo od blata. Hrani se samo z majhnimi žuželkami, zlasti z múhami, loveč jih letaje. Lástovice so rade blizu človeka ter letajo glasno cvrcé brez strahú celó po hišah. Kaj nam tedaj koristijo lástovice?

Primerjaj lástovico z vrabcem! Kakšna je lástovica po hrbtu, kakšna po trebušku? Lástovica je vesela ptica; leta urno. Ali je vse leto pri nas? Kdaj pride k nam? Kdaj nas zapušča? Ko se približujejo jesenski mrzli dnevi, zberó se v trope, poslové se od svojega starega doma, in potujejo čez gore in doline, mesta in dežele, dokler ne pridejo v gorkeje kraje proti jugu. Gorka vzpomlad jih zopet privabi nazaj v naše kraje, kjer poiščejo zopet svoja stara gnezda. Lástovice so oznanovalke zaželené vzpomladi, zato so prav priljubljene ptice.

Lástovke, oj Bog vas sprimi,
 Ko po dolgej, ojtrej zimi
 Priletele ste nazaj
 V mirni naš planinski raj!
 Ve vzpomladi ste znanilke,
 Dobre sreče ste nosilke:
 Kjer si stan postavite,
 Blagor tje pripravite!

Književnost.

„Zgodbe sv. pisma“ za nižje razrede ljudskih šol. S 47 podobami. Nemški spisal dr. Friderik J. Knecht. Poslovenil Ivan Skuhala, dekan v Ljutomeru. Z dovoljenjem knezoškofovskega Lavantinskega in Ljubljanskega ordinarijata. Herder-jeva založnica Freiburg v Breisgavi in Dunaj I, Wolkzeile 33. 1889. Založna cena vezanemu iztisu 26 kr. XVI. oblike, str. 92. Dobra se tudi v Katoliški Bukvarni v Ljubljani, stolni trg, št. 6.

K najiminitnejšim naukom ljudskih in srednjih šol se gotovo prišteva veronauk. Ta nauk pa, posebno, če se ne uči dobro in iz dobrih knjig, je zelo težaven. Učénje kerščanskega nauka dela tú pa tam učencem velike preglavice. Katekizem jim zmirom glavo beli, če so tudi užé v čitanji dobro izurjeni. Zakaj neki? Katekizmi so še največ taki, ki so za otroke pretežki, da bi jih umeli. Zavaljo tega se otroci pri učenji katekizma zapomnijo večkrat le besede, naukov samih si pa v glavo ne vtisnijo. In tako se zgodí, da ostanejo nauki katekizma pri otrocih mrtve črke. Pravi pouk v veronauku se oživi še le takrat, ako se opira in naslanja na zgodbo sv. pisma. Učenci naj torej na vsak način dobé v roko toli priljubljeno sv. pismo, sevéda za nje pisano. Njegove pripovedi so tako mične, da se slehernemu otroku, ki le nekoliko zna črkovati, prikupijo. Sedanje običajne izdaje svetih zgodeb za ljudske šole bile so precej obširne, n. pr. Schusterjeva (Lesarjeva), vendar še dovolj rabljive za višje razrede ljudskih šol, v katerih je bila edino ta knjiga za veronauk v rabi. Za rabo v nižjih razredih ljudskih šol pa sedanje izdaje sv. zgodeb niso pripravne; so preobširne. In če morajo tudi v višjih razredih učenci poleg katekizma imeti še zgodbe, le težko si kupijo knjigo, ki stane okroglih 50 kr.; pa tudi je težko, tvarino iz obeh knjig (katekizma in sv. pisma) prebaviti.

Zavaljo tega pa hvalimo novo podjetje znane Herderjeve založnice, ki zalaga običajno knjige verskega zadržaja, da je pričela izdavatí čisto male knjižice, obsegajoče le najvažnejše pripovedi iz sv. pisma, pisane v priprostih, lahko umevnih stavkih, kakor navlašé za male otroke. Take drobne knjižice izišle so v omenjeni knjigarni najprvo v nemškem jeziku. Ko sem pred 3—4 leti nemški izvirnik dobil prvokrat v roke, vskliknil sem: O škoda, da nimamo še v slovenskem jeziku kaj enakega! Kako bi za naše šolske razmere prijale take bukvice! Naši kmetski otroci bi se to drobno in ceno knjižico leže kupili, kakor sedanje, obširne, dokaj drage knjige. In glej, kmalu potem došel mi je rokopis slovenskega prevoda v roke. A dolgo si ni upal založnik poslati ga v natis. Ko sta ga pa potrdila užé dva največjavnejša škofijska ordinarijata, odločila se je knjigarna in izdala lično delce, ki nam ugaja užé na prvi pogled, in sicer 1. radi mične male oblike, 2. radi nizke cene, 3. radi obilnih lepih podob, 4. zavaljo kratkih, lepih pripovedí, pisanih v prav razločnem jeziku. Kar se bode še posebno prikupilo mladim čitateljem, to so kratke prislovice, pregovori v vezani besedi, ki so pridjane posameznim pripovestim. N. pr. na koncu 4. berila „Greh prvih starišev“: